

RECENSIONS

*Elogio de lo ético, ed. ppc,
madrid 2013, pàg. 365.*

J. Bestard Comas

És un conjunt de 336 reflexions breus partint d'una frase o pensament d'un autor reconegut.

El llibre és una lloança, un elogi d'allò ètic i moral, però més que això és una invitació, una proposta, a ser ètics. A practicar la virtut.

Aspectes o temes que he trobat més significatius i que voldria subratllar

Ens proposa la renúncia a allò que és fàcil perquè no du enlloc, no ens fa més humans.

L'esforç com a entrenament per a la virtut. La pràctica habitual del bé que ens farà bones persones.

D'aquí que, seleccionada la frase de l'autor elegit, la desgrana, l'explica, l'aplica a la vida real i en treu una conclusió. Talment un propòsit que, si es du a la pràctica, transformarà la societat, finalitat última de l'autor en la seva proposta.

La riquesa, el benestar, els avanços tecnològics, sense principis morals, condueixen a una confusió total. Fins i tot poden arribar a destruir la societat.

Es important que es creï riquesa, que hi hagi avanços tecnològics, però a la vegada el ser humà ha de créixer en humanitat, ha d'aprofundir en les seves arrels humanes i

cristianes que el fan un ser lliure per a estimar.

Joan Bestard insisteix en la proposta de la *veritat* com a coherència entre el que pensam i el que fem.

Un altre valor sobre el qual incideix en moltes de les reflexions és la *justícia*; que tothom tengui el que li correspon..., i cada cosa al seu lloc. És l'harmonia, en definitiva.

Al fons d'aquestes reflexions hi ha les quatre virtuts cardinals, els quatre eixos del comportament humà: la prudència (el seny, el sentit comú) la justícia (a cada un el que li correspon), la fortalesa (l'esforç, la constància, la superació...), la templança, la moderació (saber-se conformar, amb poc basta...), moderació fins i tot en les paraules... Les reflexions de Bestard són un exemple de moderació, amb poques paraules n'hi ha prou per dir el que vull dir i a més que siguin senzilles, entenedores... Les virtuts cardinals són un llenguatge clàssic de gran actualitat.

El centre, l'eix, l'horitzó de l'obra és el SER HUMÀ, la PERSONA.

L'autor invita a l'ètica cristiana i també a l'ètica de ser Persona humana coherent..., de ser allò que hauria de ser pel fet de ser persona.

En el llibre *Elogio de lo ético* l'autor ens proposa la pràctica de la virtut, entesa com la pràctica habitual del bé, de la humanitat, de la justícia, la veritat, la llibertat; contraposats als mals comportaments dels quals també és capaç el ser humà.

L'autor té ben present la complexitat del ser humà; no tant el ser humà a qui no interessa el bo, l'ètic o la bondat, sinó el ser humà complex en si mateix. Ambigu en el seu interior,

inclinat al bé però alhora practicant el mal.

En les reflexions per a cada dia, l'autor no posa línies divisòries, separacions, sinó integradores de les parts, dels elements... A vegades contraposa els contraris per incidir en la idea d'aplicar a la vida l'aspecte ètic.

En les breus reflexions sorgeix també la riquesa de la interioritat de la persona (un 20% de les reflexions) i per tant les propostes d'aprofundir dins aquesta interioritat mitjançant el silenci, la reflexió, el pensament, com a activitat humana i humanitzadora.

El ser humà, com a ser en relació es construeix en el diàleg. La paraula contraposada al silenci, per tal de subratllar ambdues, el silenci com a capacitat d'escoltar l'interior i com a mitjà imprescindible per pensar i meditar i la paraula com a contacte de persona a persona i per tant com a força que construeix el teixit social, acosta individus i mostra la riquesa interior.

L'autor en distintes reflexions confronta les paraules buides. *Parla només quan el que hagi de dir sigui millor que el silenci.* Situa el diàleg davant una terna: parlar, callar, paraules buides. I proposa, anima a pensar abans de parlar.

La proposta, les conclusions de les reflexions que ell titula religioses, és el comportament espiritual, cristià compromès. La fe ha de portar al compromís.

I l'amor, l'estimació als altres, és el que dóna sentit a tot, de manera que els comportaments ètics proposats al llarg del llibre quedarien sense sentit si els faltàs l'amor (vegeu reflexió 314).

Margalida Moyà i Pons GC

*¡No pierdas la esperanza! 365 reflexiones
cristianas, una para cada día del año, ed. ppc,
madrid 2014, pàg. 302.*

J. Bestard Comas

A més dels nombrosos càrrecs de responsabilitat a la Diòcesi de Mallorca i del seu treball prolongat a la Conferència Episcopal Espanyola, Mn. Joan Bestard Comas es doctor en teologia, canonge de la Seu de Mallorca i professor ordinari del CETM i de l'ISUCIR. El seu darrer llibre consisteix en un recull de reflexions publicades per l'autor al diari *Ultima Hora*, a la columna "Punto Ético", i en un conjunt de reflexions radiades a Radio Nacional de España, al programa "Alborada". El llibre no constitueix una obra aïllada, és un volum que s'emmarca dins una línia reflexiva que, des de fa anys, ha adoptat l'autor per emplenar la nostra societat de valors humans i cristians; en la seva línia de comentaris cal també remarcar, entre moltes altres, dues obres d'un estil semblant: *Reflexiones desde la COPE* i *Elogio de lo ético*.

El llibre obre les seves pàgines amb el "Pròleg" nascut de la ploma de Mns. Xavier Salinas, bisbe de Mallorca. A continuació, apareix la "Introducció", obra del mateix autor, que delinea el plantejament global de l'escrit. Seguidament, apareix el conjunt de les reflexions, estructurades en tres seccions. Primera: Reflexions de caire humà, filosòfic, psicològic i pedagògic (169 reflexions). Segona: Reflexions de tarannà ètic, social, econòmic i polític (113 reflexions). Tercera: Reflexions de tipus teològic i religiós (83 reflexions). Finalment, figura "l'índex de matèries", "l'índex onomàstic" i "l'índex general"; la precisió dels tres índexs palesa l'interès de l'autor per conferir al llibre un caràcter pràctic, en el sentit

de voler fer possible que el lector pugui aplicar al canemàs de la seva existència el contingut de les reflexions.

De la lectura atenta del llibre, es desprenen, al nostre parer, quatre línies de caire teològic i humanista que vertebrèn el contingut de l'obra. Primera: l'autor emfasitza el valor de l'esperança; dins una societat tan ferida per la crisi i el derrotisme, l'esperança emergeix com el valor prioritari per refer el cor de l'home i l'estructura de la societat. Segona: les reflexions no constitueixen meditacions sobre qüestions etèries; són reflexions que incideixen sobre els esdeveniments de la vida quotidiana, d'aquesta manera fan possible que el lector pugui entrunyellar els successos que teixeixen la seva existència amb el contingut de les reflexions.

Tercera: des de la perspectiva bíblica, el llibre infon en el lector el que l'Escriptura anomena "la capacitat de pensar". Com sabem, la Bíblia no interpreta la "capacitat de pensar" com si fos la simple acumulació de títols acadèmics. L'Escriptura interpreta que l'home que "sap pensar" es aquell que viu com un profeta i es comporta com un savi. Viure com un profeta implica, entre altres accepcions, recórrer l'existència sembrant l'anhel de viure; és a dir, sembrant positivitat i esperança dins cada viarany de l'existència. Actuar com un savi, remarca la Bíblia, suposa esdevenir responsable de la pròpia vida i sentir-se responsable i implicat en el desenvolupament de la societat.

Quarta: des de l'horitzó de la Bíblia, el contingut de les reflexions sembla dins el cor del lector "la capacitat d'estimar". Com remarca l'Escriptura, la decisió d'estimar no es redueix a un sentiment romàntic, sinó que abasta l'actitud de fons que cada persona adopta per conformar la seva vida de manera plena, sensata i profunda. Assenyala la

Bíblia que estimar els altres implica quatre actituds que han de donar-se conjuntament: el desig de “conèixer” l'ànima de l'altre; l'esforç per cuidar els detalls que conformen les relacions humanes; la disposició de “respecte i comprensió” cap a la forma de ser del proïsme; i la decisió per esdevenir “responsables” del desenvolupament humà i cristià dels que viuen en el nostre voltant. Sens dubte, les 365 reflexions ajuden el lector a conrar la capacitat d'estimar i la capacitat de pensar per poder recórrer de manera profunda el curs de l'existència humana.

Sens dubte, la decisió de dividir el llibre en 365 reflexions, una per cada dia de l'any, confereix al llibre un aspecte pedagògic rellevant, ja que permet al lector dosificar la lectura per adaptar-la al tarannà de la seva vida i aplicar-la a les múltiples situacions que conformen l'existència de cada persona dins la complexitat de les situacions que ofereix la història.

A mode de síntesi, voldria remarcar la fondària i utilitat del llibre; recorda el valor de l'esperança; emmarca el contingut de la reflexió entre els esdeveniments de la vida quotidiana; però sobretot, i com remarca l'Esriptura, ensenya a pensar i a estimar, els grans valors de l'ésser humà i els cimals de la vida cristiana.

Francesc Ramis Darder